

☛ Karácsonyi és újévi ajándékoknak! ☛

Legalkalmasabb mesekönyvek és ifjúsági iratok kaphatók a Franklin-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapesten, IV., Egyetem-utca 4. sz.

I. Kis gyermekek 3—6 évesek számára.

Bezerédi Amália. Flóri könyve. Színes képmelléletekkel és számos szöveggel. Diszkiadás. Színes borítékba kötve 3 K
— **Flóri könyve.** 160 benyomott képpel 1 K

II. Elemi iskolások számára.

Arany könyvek, egy-egy kötet. Kötve 50 f
I. **Gyermekmesék.** 58 képpel.
II. **Gyermekversek.** 55 képpel.
III. **Csalavér róka kalandjai.** 58 képpel.
IV. **Jézus csodái és példabeszédei.** 42 képpel.
V. **Tündérmesék.** 62 képpel.
Bodrogi Lajos. A regélő tulipán. Regék és mesék 8—11 éves gyermekek számára sok szép képpel. Kötve 2 K 80 f
Dean. A kis művész rajz- és festőkönyve. Színes képekkel 1 K 60 f
Defoe Dániel. Robinson Crusoe élete és kalandjai. 114 képpel. Színes borítékba kötve 1 K 60 f
Vászonkötésben 2 K
Gyermekmesék. Közli Ida néni. Szemlér Mihály rajzaival. Kötve 3 K 20 f
Hoffmann Ferencz. 100 kis történet jó kis gyermekek számára. 12 színes képmellélettel. Kötve 3 K
— **50 kis mese.** Jó fiúk és jó leányok számára. Öt színes képpel. Kötve 2 K
— **A kis regélő.** 50 új kis mese jó kis fiúk és jó leányok számára. 6 színezett képpel. Kötve 1 K 60 f
Karácsony Ignác. Regék és mesék. Grimm regéinek felhasználásával átdolg. Gaal M. 16 színes és számos fekete képpel. Vászonkötésben 4 K
Mesekönyvecskék 9—11 évesek számára. Egy-egy kötet képekkel csinos kötésben 1 K
1. **Don Quichote kalandjai.**
2. **Mokandah, vagy a fiatal indián főnök.**
3. **Görög hősök története.**
4. **Az ifj. Robinson kalandjai.** Campe I. H. után.
5. **Magyar hősök és királyok. I.**
6. **Magyar hősök és királyok. II.**
7. **A Xa Xa barlangi lakat.** — Szent Genováfa története.
8. **Répa-csösz az óriás.**
9. **Csalavér róka több rendbeli csalafintaságai.**
10. **Magyar hősök és királyok. III.**
11. **Regélő gólya.** Regék és mesék. Grimm után.
Perrault, D'Aulnoy és Beaumontné. Tündérmesék. Ford. Harasztiné Récsi Jolán. Kötve 4 K

III. A középiskola alsó osztálya ifjúsága számára.

Büttner Lina. Egy rút kis leány története és egyéb elbeszélések 12—16 éves leányok számára. Goró L. rajzaival. Vászonkötésben 5 K
Cox György. Görög regék. Angolból ford. Komáromy Lajos. 90 nagyrészt eredeti képpel. Diszkiadás. Vászonkötésben 7 K
Defoe Dániel. Robinson Crusoe élete és viszonyosságai. 7. kiadás. Átdolg. Gaal Mózses. Paget Walter 120 rajzával. Vászonkötésben 4 K 80 f
Diszkiadás falemezes kötésben 8 K
Gaal Mózses. Hun és magyar mondák. Magyar király-mondák. Gyulai László rajzaival. A két kötet egy vászonkötésbe kötve 6 K
— **A kard és lant hőse.** Színes vászonkötés 4 K
— **Kujak Andris keleti utazása.** Goró Lajos 22 rajzával. Vászonkötésben 5 K
— **Virág Palkó.** Neogrady Antal rajzaival. Vászonkötésben 5 K
— **Komédiás Palkó.** — Vasárnapi emlékek.

Két elbeszélés. Neogrady A. és Goró L. rajzaival. Vászonkötésben 3 K 50 f
De Gerando Antónia. Pali gyermekése és ifjúsága. A 12—15 éves mindkét nembeli ifjúság számára. Diszkiadásban 3 K
Hevesi Lajos. Jelky András bajai fiu rendkívüli kalandjai ötödik világban. Diszkiadásban 6 K
Jakab Ödön. A két improvizátor. Elbeszélés Neogrady Antal rajzaival. Diszkiadásban 4 K
Képes családi **játékkönyv.** 300-nál több mulattató foglalkozás, játék, talány és tréfa. Mindenkoru fiú- és leánygyermek számára. Kötve 4 K
Jókai Mór. Csataképek a magyar szabadságharczból. 6. illusztrált diszkiadás. Vászonk. 8 K
— **Kis dekameron.** Válogatott beszédek a serdülvő ifjúság számára kizemelve s itt-ott módosítva. Neogrady Antal rajzaival. Kötve 6 K
— **A magyar nemzet története.** Regényes rajzokban. 3 kötet. V. kiadás. Magyar festőművészek történeti festményei után illusztrálva. Vászonba kötve 19 K
Macé János. Egy falat kenyér története. Levelek az ember életéből. Franciaából ford. Zsigány Árpád. 8 képmellélettel. Vászonkötésben 4 K
Rudnyánszky Gyula. Gyermekek színház. 8 eredeti színmű, leányok és fiúk számára. Kötve 1 K 60 f
Vachott Sándorné. Sziklary Ilona és más beszédek az ifjúság számára. Színezett képekkel. Kötve 5 K 60 f
Vámbéry Ármin. Indiai tündérmesék. Vászonba kötve 4 K 80 f
Warga Lajosné (Rajka Teréz.) Lányok könyve. Képekkel. Kemény kötésben 4 K
Wildermuth Ottilia. Regék és elbeszélések. Négy képpel. Kötve 4 K

IV. A serdültebb ifjúság számára.

Deli. Bácsy Jakab. Regényes történet a XVII. századbeli hajdúvilágból. Tizenöt a szövegbe nyomott rajzzal. Vászonkötésben 3 K 60 f
Gaal Mózses. Kenyér és becsület. Neogrady Antal rajzaival. Vászonkötésben 5 K
De Gerando Attila. Velenceze 12 képben, számos illusztrációval. Diszkiadásban 2 K 40 f
Gyöngyösi László. Arany János élete és művei. A serdülvő ifjúság számára. Képekkel. Kötve 6 K
Hanusz István. Az állatok világából. 92 képpel. Kötve 2 K 40 f. Diszkiadásban 3 K 20 f
Helm Klementina. Futri Kata. Elbeszélés fiatal leányok számára. Vászonkötésben 5 K 20 f
Jósika Miklós. II. Rákóczy Ferencz. Az ifjúság számára átdolg. Gaal Mózses. Goró Lajos rajzaival. Vászonkötésben 4 K 50 f
Lamb Károly és Mária. Shakspeare-mesék. Angolból fordította, bevezetéssel és Shakspeare rövid életrajzával ellátta Mihály Józ. Vászonba kötve 4 K 80 f
Laurie A. Diák-élet Angolországban. Franciaából átdolgozta Hegedűs Pál. 25 képpel. Vászonkötésben 5 K 20 f
Mouton Jenő. (Merinos.) Cougourdan Márius. A «Boldogasszony» hajókapitányának utazásai és kalandjai. Franciaából ford. Sávossy Béla. Az eredeti kiadás képeivel. Vászonkötésben 5 K
Szitznyay Elek. Levelek egy tanuló ifjuhoz. Vászonkötésben 2 K 80 f
Tocsek Helén. A bujdosó fia. Az érettebb ifjúság számára. Diszkiadásban 2 K
Varga Ottó. Magyarország története. Fiataloknak és öregeknek. A Kisfaludy-Társaság által Lukács Krisztina-díjjal koszorúzott pályamű. Vászonkötésben 16 K
Vértesi Arnold. A felkelő nap országa. Regényes utazás Japánban. Sok képpel. Vászonba kötve 4 K
Wohl Stefania. Regék. 10—14 éves leánykák számára. Harmadik bővített kiadás. Goró Lajos 33 rajzával. Diszkiadásban 6 K

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre - ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		

A KEGYELEMKENYÉR. 13

Regény az ifjúság számára. Irta Gaal Mózses.

A jó tanulókat pedig sem nem szerették, sem nem félték tőlük, hanem egyszerűen irigyelték. Szalánczy Ádám mégis csodálkozott azon, hogy Kovács Károlyt nem irigyelte egyik sem.

— Te nagyon jól tanulsz, Károly s a fiúk mégis szeretnek! — mondotta egyszer neki. — Lásd, ez a Simi Jóska is nagyon jól tanul, mégsem kell senkinek. Vajjon miért?

Károly vonogatta a vállát.

— Én bizony nem tudom, hogy mi az oka? Furesák ezek a fiúk. Hamar veszekednek s hamar megbékélnek. Azt hiszem, téged sokkal jobban szeretnek, mint engemet.

— Hogy is ne! Én jól tudom, hogy engem egyik sem szeret. Miért is szeretne? Mert sajnálom s egy-egy darab kenyeret adok nekik? Az nem szeretet!

És a két fiú soká eltűnődött azon, hogy mi is tulajdonképpen az a szeretet. Végre abban egyeztek meg, hogy ők ketten igazán szeretik egymást s talán ez a szeretet.

Ádámnak különben sok furesa gondolata volt. Mióta falta a könyveket, azokban a sajátságos történetekben élt, melyeket szüntelenül olvasott. Ha pedig a barátjának mesélt, akkor az egész arca csupa szellem volt, csupa lélek. A beszéde is tele volt színes képpel.

Károly ilyenkor meglepetve kiáltott fel:

— Ádám, te valóságos költő vagy!

— Ha én költő volnék, tudod, olyan igazi költő!

— Mit csinálnál akkor?

— Magam sem tudom. Kitalálnék olyan történetet, a milyent még senki sem talált ki.

— De te, akkor el sem hinné senki.

— Dehogyan nem, el kellene hinni, ha egyszer kinyomtatnák. Én nyomtatnám ki, szétesztanám mindenkinek.

— Igen, ha sok pénzed volna.

Itt aztán megakadt az okoskodás. Az utalatos pénz megakasztotta.

Ó, hányszor terelgetett a két jó barát az intézetnek vastag falai között a hosszú, sötétes folyosón sétálgatva. Az egyik álmódzott tüzes paripákról, fényes vadásztársaságról, libériás inasokról, a kiknek csak inteni kell s mindjárt nyakra-főre rohannak; a másik álmódzott egy tanítói lakásról valamely falucskában. Az ablakban virág lesz, a kertben is virág lesz, az istállóban egy tehén, az udvaron diófa, alatta asztal és pad. Ott fog ülni, ha kifáradt a tanításban. A gyermekek elhaladnak az utcán s beköszön-tenek:

— Dicsértessék a Jézus Krisztus!

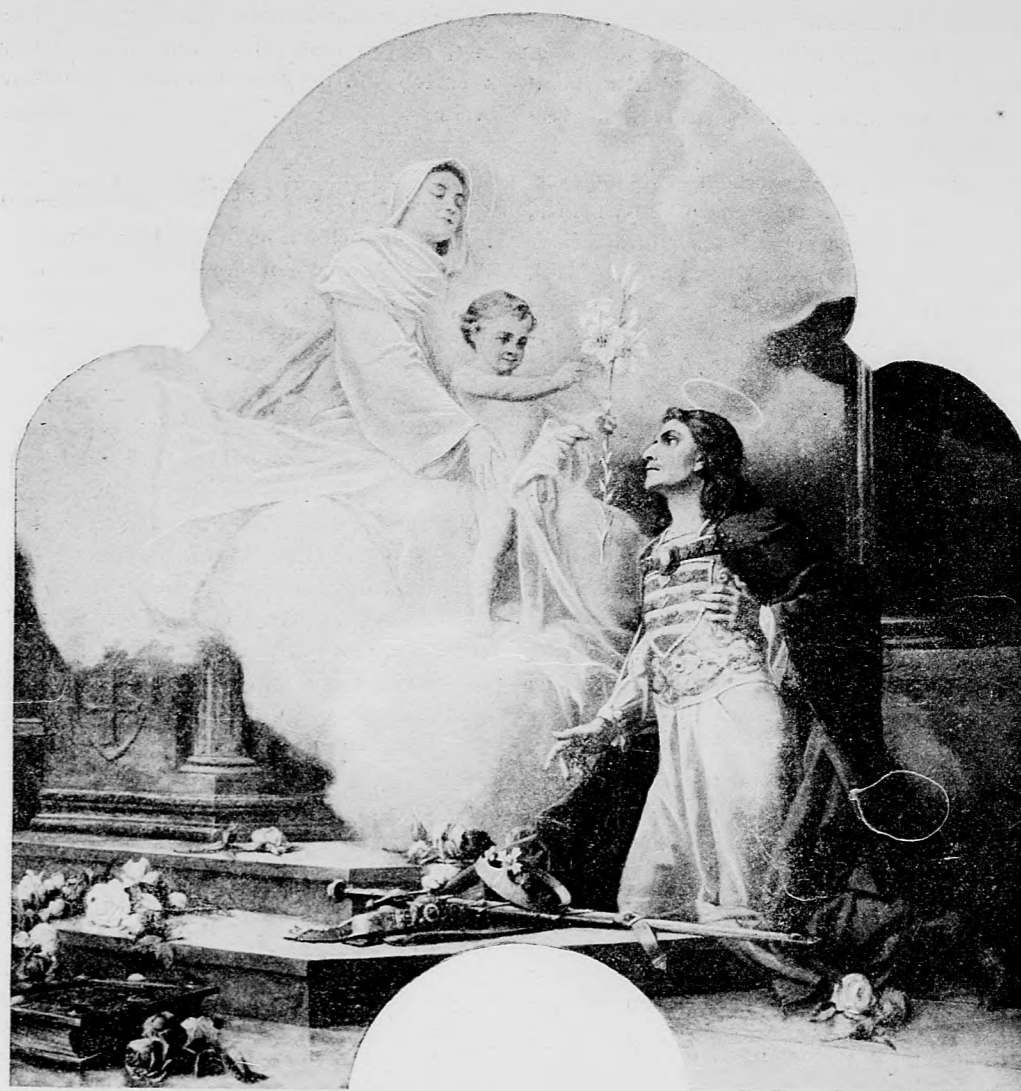
Károly tanító akart lenni.

— Ugyan már, ne légy te tanító! — boszankodott Ádám. — Mi egy tanító? Apám mindig azt mondotta, hogy jobb dolga van egy béresnek, mint a tanítónak.

— És én mégis tanító szeretnék lenni. Várj csak, mindjárt megmondom, hogy miért. Ha a négy osztályt elvégeztem, kell még négy évig tanulnom, akkor már lesz kenyér a kezembem. Akár milyen sovány kenyér lesz, megosztom az édes anyámmal. Miért szolgáljon szegény? Nálam otthon lesz s mi ketten olyan nagyon szeretjük egymást!... Nézd csak, Ádám, ő már öreg, gyenge is. Ha én még sok-sok esztendőig járom az iskolákat, eltelik négy, nyolcz, tiz esztendő, mire valami állásba jutok, úgy-e? Hátha addig meghal az édes anyám, akkor én nem válthatom be az ígéretemet.

— Az ígéretedet? — kérdé csodálkozva Ádám.
 — Azt hát. Megígértem édes anyámnak, hogy öreg napjaira én leszek a gyámolítója.
 — És ő mit mondott?
 — Nem mondott semmit, csak simogatta az arcomat. Tudod, akkor még kicsiny gyermek voltam.
 — De az ígéretedről nem feledkeztél meg.
 — Soha.
 — Hátha neked van igazad, Károly, nem nekem . . . Félix bácsi most őszszel azt mondotta, mikor Balogh bácsi kocsijára felültem:
 — Ne busulj, fiú, már nem tart soká . . . kezdődik a vig élet, az úri élet! Négy lovas hintón hozlak el . . .
 — Ha mondotta, akkor meg is teszi.
 — Előbb a tante haljon meg, minden az ő halálától függ. Már nagyon öreg. A nyáron látni sem akart, mert még mindig gyűlöl.
 — Így hát kívánnod kell, hogy a nagynénéd meghaljon — jegyzé meg Károly. — Mégis nagyon furesa dolog az. Nem tartod-e te is furesának?
 — Én? Ha a tante valaha valakit szeretett volna, akkor furesának tartanám, de ő csak a macskákat szerette, mindig csak a macskákat. O soha a koldusoknak sem adott semmit. Az inas a koldusokat kikergette a kastélyból. A tante engemet is kikergetett, pedig én rokona vagyok.
 Azért Károly mégis különösnek tartotta. Az olyan szegény emberek fiai, mint a milyen ő volt, nem számítanak soha gazdag rokonok halálára, azért volt tőle a gondolat olyan idegen.
 Májusban Károly javában készült a vizsgálatra, az utolsó, melyet még az intézetben fog letenni, azután egy másik városba megy, a hol belőle négy év múlva tanító lesz.
 Ádám még mindig falta a könyveket. Volt pénze, hát beiratkozott az olvasó-egyletbe s minden második héten egy hónalj könyvvel jött haza. Selejtes, ostoba regények is voltak köztük, legnagyobbbrészt francia íróktól, kiknek a nevét a francia irodalomtörténetben csak elvéve találja meg az ember.
 Csak úgy zúgott a feje a sok névtől, párbajtól, kalandtól, melyek szinte hihetetlen gyorsasággal követték egymást. Tanúlni sem tanult s csak ritka élességű eszének köszönhetette, hogy az iskolában baj nem történt vele. Az egyik órán a tanár is észrevette, hogy valami kicsiny, vastag könyvből titkon olvas.
 Kérdőre vonta, elvette tőle a «Vörös álarcaz»-ot

s jól lehordotta. Együttal az intézet igazgatójának is megírta, hogy Szalánczy Ádám mértéken felül belemerült holmi ostoba könyvek olvasásába. Ettől okvetlenül eltiltandó. Az igazgató úr is nagyon megleckéztette s ekkor történt, hogy Ádám nagy-tiszteletlenül így szólott:
 — Nem csináltam semmi rosszat!
 Az igazgató úrral emberemlékezet óta senki sem mert feleselni. Ez nyilván feleselés volt. Ezért Ádámot az összes növendékek előtt meg kellett büntetni.
 Ámde a vaksors néha akkor ártja belé magát az emberek dolgaiba, a mikor éppen nem kellene.
 A fiúk már azt suttogták, hogy Szalánczyt egyszerűen ki fogják csapni az intézetből, midőn a kapus nagy alázatosan egy négylovas hintónak az ajtaját nyitotta ki s abból nyilván valami nagy-nagy úr szállott ki.
 Félix báró volt.
 Az igazgató úr nyomban behívatta a felügyelővel Szalánczy Ádámot.
 — Na, rossz fiú, — mondá nyájasan — remélem, megbántad, a mit tettél.
 — E . . . e . . . hát feleseltünk, gyerek? — nyekergett közbe Félix báró s gyönyörködve nézett a szép fiúra, megveregette a vállát . . . stikli, mi? Teringettét, benned van a vér! E . . . e, akarom mondani a véredben . . .
 Mióta Félix báró megint négylovas hintón járt, tökéletesen fölöslegesnek tartotta a megkezdett mondatot befejezni.
 Ebédre ott maradtak az igazgató úrnál, a ki nagy kivételképpen megbocsátott a fiúnak, tekintettel arra, hogy először fordult elé, vagy talán tekintettel arra, hogy többé úgy sem marad az árvák intézetében.
 Szalánczy Ádám ebéd után visszament a fiúkhöz, hogy elbúcsúzzék Károlytól. Sajátságos érzés töltötte el, a mint a sűrű padlós folyosón végig ment s az itt-ott befirkált messzes falakat nézte. Olyan szegényesnek tűnt fel, pedig öt esztendő sok idő, az ember szeme sokhoz hozzászokik.
 A kisebb fiúk úgy néztek reá, mint valami felsőbb lényre. Szinte ki lehetett a szemükből olvasni, hogy most mindenik valami különös ajándékot vár. Az egyik biztosra vette, hogy Szalánczy Ádám sorba fogja őket állítani s mindeniknek egy ezüst forintost nyom a markába. Voltak, a kik még sokáig szentül hitték, hogy Szalánczy Ádámot csak büntetésből tették az intézetbe,

SZENT IMRE. — Roskovics Ignác festménye.

mint a mesebeli királyfiakat szokták elvarázsolni egy időre.
 Csak Kovács Károly nem gondolt semmi esodára. Előtte a valóság állott, melyet barátja előre megálmódott vagy előre tudott. Ez a valóság neki jól esett s mégis fájt. Jól esett, mert Ádámra fényes sors várt; fájt, mert egymástól el kell szakadniok.
 Ádámnak nem volt nehéz a szíve, pedig nagyon szerette barátját. A távozók mindig könnyebben válnak el, mint az ottmaradók.
 — Szeretném, ha velem jönnél, Károly! — mondotta Ádám. — Ne szóljak Félix bácsinak? Ő megteszi az én kedvemért.
 — Mit keresnék én ott? Ne is gondolj rá! Tu-

dod, hogy másfél hónap múlva én is elmegyek innen.
 — Igaz, no lásd, nem is jutott eszembe! A könyveimet, a sport-eszközeimet mind neked adom . . . Várj csak, itt van az órám —
 — Nem, ezt nem fogadom el!
 — Emléke! Nekem mást vesz a bácsi. Ne bosszants Károly! Mi ez nekem?! A hányszor megnézed, hogy hány az óra, mindig reám gondolsz. Aztán írni fogunk egymásnak! Ha pénz kell, csak írd meg, kérek a bácsitól . . . No szervusz! szervusz!
 Károlynak csak hullott a könyje. Szólani sem tudott.
 Félix bárónak az igazgató úr megmutatta az

egész intézetet. Nevét beírta vele a vendégkönyvbe. Félix báró háromszáz pengő forintot adott az igazgató úrnak, hogy az árva fiúkat néhányszor kávéztassa meg s aztán a négyesfogat előállott.

Az árvaház emeleti ablakaiból egy csomó gyermek nézett az utcára. Mindenik látni akarta, hogy Szalánczy Ádám hogy ül a négylovas hintóban. Erről a jövőd nemzedék is hall majd, mert nem volt még eset rá, hogy valakit négylovas hintón vittek volna el onnan, a hova szívdobogva és sirva jött.

A négy gyönyörű állat rázta a fejét, kényesen szedte a lábát. Félix báró hajtott. Szinte megfiatalodott, mióta a méltóságos bárónő érzekoporsóját elhelyezték a családi kriptában s a nagy vagyonnak jog és törvény szerint ő lett az ura.

Az árvafiúk harsány «éljen»-kiáltása indította őket útnak. Szalánczy Ádám is a bakon ült a báró mellett.

Nézett az ablakokra, lengette a kék sapkáját. Mintha valakit keresett volna a fiúk között, de nem találta meg.

Az árvafiúk mind nagyon hasonlítanak egymáshoz. Legfeljebb az köztük a különbség, hogy az egyiknek valamivel nagyobb a feje, mint a másíknak.

XIII.

Ismét úri módban.

Félix báró beváltotta az ígését. Hogy azonban beválthatta, azt tisztán a véletlennek köszönhetette. Mili tante korántsem gondolt a halálra, midőn ez a könyörtelen rém nagy-titkon meglepte s tekintet nélkül arra, hogy tömérdek jószágának, tömérdek pénznek volt a gazdája, megállította szívének a verését.

Kedves macskái vették először észre, hogy immár nem él. Elhúzódtak az ágytól, nem mentek hozzá, nem doromboltak hizelegve.

Azután megtudta Félix báró és az öreg Balogh.

Jöttek a hivatalos személyek, kerestek mindenfelé végrendeletet, de nem találtak egy sor írást sem. Mondom, nagyon hirtelen jött a halál s a bárónő nem ért reá, hogy pazarló öcsését csak mérsékelt örökségben részesítse. Ez volt a szándéka s dominózás közben Félix bárónak is gyakran emlegette az évjárdékot.

Immár nem fogja emlegetni, sőt dominózni sem fog. Az árva macskák kikopnak a jó életből, aminthogy a cselédségnek is el kell távoznia. Félix báró nem tűri meg őket. Mindeniknek a

látása arra emlékeztetné őt, hogy valamikor ő, a nagy vagyon mostani ura, megtört személy volt a kastélyban, hogy ő is csak kegyelemkenyeret evett.

(Folyt. köv.)

AZ ÉV UTOLSÓ NAPJÁN.

Elhallgatom az óra ketyenesét,
Mely végtelen időnek szab határt.
Hívságos ember-ész arasznyi létét
Perczekre osztja: bűt reményre vált;
Mit a *Ma* mostohán megtagadott,
Hogy teljesítse, várj' a *Holnapot*.
E szűk határ a boldogság neki,
Örök reménnyel ezt beczégeti.

Ó, jó ez így! A szürke végtelenség
Reményeinknek örök éjjele.
Ha elgyötör idétlen, hiú kétség,
Mert vége lesz: kibékülünk vele;
Csalódva abban, a mi életett,
Lemorzoljuk a *véges* életet;
A kin, a testi kórság balsama:
Hogy ránk borúl egy örök éjszaka.

Bölesen van így, Uram, forrása Jónak,
Te önmagaddal teljes Böleseség!
Bölesen tevéd, hogy a *Ma* és a *Holnap*
Nekünk a kezdet és nekünk a vég,
Férgek vagyunk: mulandók, szorgosak,
A nagy Mindenségnek paránya csak;
Jóval betelni soha sem tudunk,
A *rossz*-ért folyton panaszkodunk.

És mégis . . . mégis . . . ó, ha szíveinkben
Kicsiny örömmek csemetéje hajt;
Ha szűk családi körbe fogva minden
Beteljesül, mit ember vágy óhajt:
Bölesőben kis fiú, ki már gagyog;
Mellette anyja, arca úgy ragyog! —
Szerény kis otthon, békés, hű, meleg . . .
Hogy *elmúltunk* — — ez keserítse meg?

Hogy eljövend a sors-rendelte óra,
Midőn e kis családnak hja lesz,
Fáradt apát, mely hívja nyugovóra . . .
A boldogságnak kínzó mérge ez,
A szívbe cseppen és a szív remeg . . .
. . . De im, tapiskál, nevet a gyerek,
Néz boldogan reám a hű anya . . .
A *holnapért* megvigasztal a *ma*!

G. M.

KÉPEK A MAJMKOK ÉLETÉBŐL.

A szerecsenmajom és dísznőmajom.

Közép-Afrikában tanyázik. Jókora nagyságú, igen erős állat, mely a nagy kiterjedésű erdőségeket kedveli, de sehol sem él nagy számban s rendszeren csak egyedül vagy másod-, harmadmagával kószál. Hatalmas, erős hangja van, mely, ha neki ereszi, több kilométernyire is elhallatszik. Különösen pedig akkor szeret rikoltozni, mikor valami gyümölcsfán javában csemegézik, bár eme szenvedélye gyakran vesztére szolgál, mert éktelel larmájával oda csalogatja a vadászt.

Sokáig tartottunk egy szerecsenmajmot, melyet *Mór*-nak neveztünk — beszél Pechel-Loesche — s a mely fogságában sok olyan érdekes dolgot megcselekedett, a mit méltó elbeszél.

Igen ragaszkodó és hálás volt mindazokhoz, a kik valaha valami jót tettek vele, de annál jobban gyűlölte azokat, a kik gyakrabban boszantották vagy bántották. Ezért aztán ha pórázáról elszabadult, nem kis rémület lett a cselédség közt, már tudniillik azok közt, a kik a megkötött s így tehetetlen majmot valamikor boszantották, mert ha elszabadult *Mór*, búsán boszút állott. Jól emlékezett mindenre, megismerte, a kinek valamije volt a rováson, ezt aztán kegyetlenül felfofozta, megtépásztá, összekarmolta.

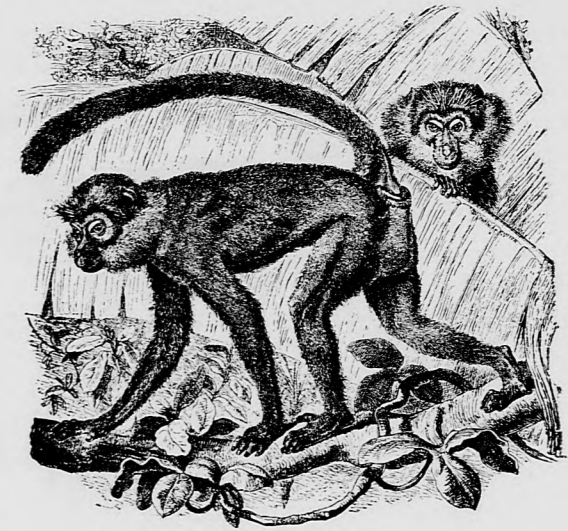
Az asszonyokat, leányokat nem bántotta, hanem ha valamit hoztak, kosaraikat annál gondosabban kikutatta s a mi megtetszett neki, azt bizony minden tartózkodás nélkül elvette. Ha csak lehetett, egy-egy baromfit is elcsipett, de miután tapasztalta, hogy azt, mielőtt még megehetne volna, elvették tőle, a legközelebbi alkalommal úgy tett, hogy a fogott tyúkkal kiszökött az erdőbe, a honnan csak másnap jött haza, de oly kegyes, ártatlan ábrázattal, mintha tyúknak soha hírét sem hallotta volna.

Egy gorilla volt vele fogságban s ezzel nagyszerű játsszadózásokat követtek el, de kedvence volt egy jámbor birka is, a melyre egy-egy kis lovaglás kedvéért gyakran rá-ráugrott s ha a szegény birka nem akart kocogni, egy pár jó nyaklevesel csakhamar észretéritette.

Nagyszerű ugró volt *Mór* úrfi s ha gazdája hét méternyi távolságból elébe nyújtotta kezeit, egy pillanat alatt pontosan oda pattant s rögtön egyensúlyba hozta magát. Távolabbról azonban hiába hívták ugrani, nem is próbálkozott, mert nagyon jól tudta, hogy mennyire terjed ugró képessége.

A bogok kioldásához is mesterileg értett s nem volt az a mesterséges csomó, a mit ki ne tudott volna oldani. S ezért a pórázának bogát is még dróttal körül kellett hurkolni. Megtörtént sokszor, hogy pórása ugrándozásai közben összekuszálódott, a mit ha észrevett, gondos vizsgálat alá vette s mentől hamarabb igen ügyesen rendbe hozta megint.

Nagyszerű volt, a mint valamin törte a fejét. Ha például észrevette, hogy gazdája valami előtte ismeretlen szerszámmal foglalkozik, holmi csillagászati vagy fizikai eszközökkel, *Mór* csakhamar odatelepedett s állat kezébe támasztva, vagy egyik ujját ajkára téve, mélységes gondolkodásba me-

A SZERECSENMAJOM.

rült, mint valami elmélkedő tudós, miközben olykor-olykor halkán dörmögött, mintha mondta volna: hm, hm, ugyan mi is lehet hát ez?!

A közönséges makakó.

Délkeleti-Ázsia partvidékén és szigetein tartózkodik ez a hosszú farkával együtt méternyi hosszúságúnál kevéssel nagyobb élénk állat, mely az erdőből gyakran lerándul a tengerpartokra is s ott buzgón csemegézi a rákokat, bár főjeledele gyümölcsből, rügyekből és falevelekből áll.

Jáva szigetének némely részén nagyon népszerű ez a majom s a lakosság épp úgy eteti mulatságból, mint például a velenceiek a szent Mark galambjait. Egy utazó érdekesen beszéli ezt el: «Egy faluba értünk, — mondja — a mely mellett egy kis erdő terült el, mely többnyire magas, kúszó növényekkel átvont fügefából állott.

A mintegy tisztásra érve letelepedtünk, a jávaiak elkezdtek egy hatalmas bambusztörzset kopogtatni, mondván, hogy ez a majmok dobja. S a dob nem is hiába püfögött, mert csakhamar különös nesz hallatszott minden irányból s legalább is száz majom csörtetett elő. Még pedig mindenféle korúak és neműek: vén szakállas, tisztos patriárkhák, javakorbeliek, csecsemős anyák, növendékek. Különösen kitűnt azonban két nagy és erőteljes him. A majmok mintha régi ismerősök lettek volna, bátran közeledtek s félelem nélkül dúsalkodtak a jávaiak kosaraiban. A két himnek azonban roppant tekintélye volt a majomtársaság előtt, mert ezek megútván a többiek tolokodását s nyilván felháborodva a tartozásukat megszegésén is, a nyüzsgő hadat pofázással és harapással csakhamar a fákra riasztották, honnan vágyó szemekkel nézték a két félelmes hős lakmározását s le sem mertek addig jönni, míg a zsarnokok jóllakva odább nem állottak.

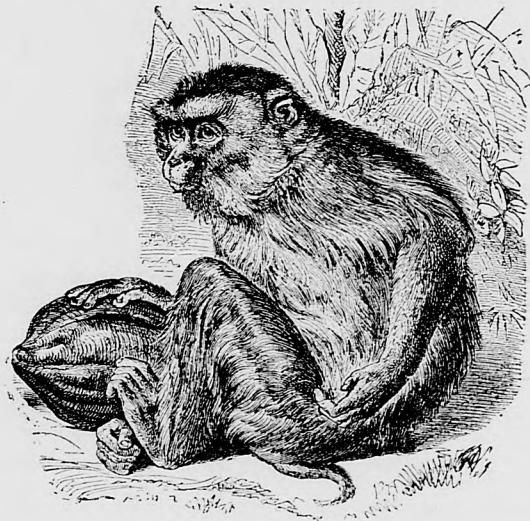
Sajátságos, hogy a Jáväban lakó európaiak gyakran tartják istállóikban a makakót, mert azt hiszik, hogy a lovaknak mulatságot okoznak a fürge állatok s így a ló nem unatkozván, sokkal jobb egészségben marad.

A makakót a majom-színházakban is gyakran látni, különféle képp felöltöztetve, mert igen ügyes s mindenféle szerepre könnyen megtanítható s gyakran jeles majomművészek kerülnek közülök.

Szaporodik a fogságban is. És mint tapasztalták, az anya rendkívüli szeretettel csügg gyermekén. Brehm beszéli, hogy egyszer a tétre való előkészületek miatt néhány majmot el kellett a közös ketreczből távolítani s e miatt össze kellett azokat fogdosni. Ebben a ketreczben egy fiatal is volt, a melyet már azelőtt több hónappal külön választottak volt az anyjától. Akkor az anyát külön ketreczbe csukták, hogy megerősödjék, azonban úgy állították ketreczét, hogy azért a fiát mindig láthassa. Midőn tehát az említett majomfogdosás megkezdődött, az anya-makakó nagy aggodalommal kísérte a fogdosással foglalkozó ápoló-szolga minden mozdulatát s mikor ez a fiatal majomhoz közeledett, mindig ijedten felkiáltott, félreismerhetetlen jelül annak, hogy mennyire aggódik gyermeke sorsán. Ezért aztán vissza is adták neki fiát, melyet rögtön karjai közé zárt s a legnagyobb szeretettel dédelgette. Hogy pedig a fiatal ezt szívesen tűrte, abból látszik, hogy annyi idő alatt ő sem felejtette el az anyját.

Érdekes tagja még a makakók virgonez nemzetiségének többek közt a *disznómakakó*, még pedig különösen azért, mert a jávaiak s malájok a kókuszdió szedésére is megtanítják s ily módon nagy hasznát veszik. Mert bizony a kókuszdió igen magas helyen terem, a hova embernek bajos feljutni. De nem bajos a makakónak. Egy pillanat alatt odafenn terem s egymásután dobálja le gazdájának a diókat. Még pedig csakis az éretteket, melyeket nagyon jól meg tud az éretlenségtől különböztetni. Ha aztán gazdája jelt ad neki, hogy immár elég, mindjárt leszáll a fáról szépen engedelmesen.

A disznómakakó különben mintegy 80 centiméter hosszú, melyből vagy 20 centiméter esu-

DISZNÓMAKAKÓ.

pasz farkára esik. Ez a farka pedig hasonlít a disznó farkához, majdnem olyan módon meg is van görbülve. Ezért kapta a majom «disznó» nevét is. A fogságban a fiatalok és nőstények nagyon kedves, szelíd állatok, de a vén hímekben nem igen lehet bizni, mert mérgesek, daczosak s még ápolóiknak sem szívesen engedelmeskednek, azonkívül más majmokkal sem férnek meg.

Szűcs Béla.

FÉSZEK AZ ERESZ ALATT.

Egy kis feckséfészek van az eresz alatt. Figyelmesen, gondosan van oda építve, éppen a hol a csepegő gerendája, meg a falszögletbe futnak. Régen itt áll már ez a fészek, körülötte a fal vakolatja le is van peregve s a szalmafedél széle is nagyon csipkés. Szegény emberek laknak ebben.

a házban, nem igen jut házesinosításra. A falu utolsó háza, mellette megy ki a libák poros országútja a faluból, innen kezdődik a hajlós, licziomos garád, melyet meg-megkoboz egy arra menő kis libapásztor, hogy pipegő, apró, zöld-pelyhes libuskáinak vendégséget csináljon. Apró kelyhű lila virágocskáit méhek lepik el, ezeknek mézzel szolgál.

A ház előtt kis kert van, fehér rácsos kerítés köríti. A kis kertben két nagy akácfa lombja vet árnyat a nagy piros virágú babbal befutott ház elejére. Két kis kerek virágpad közepén rózsafák állnak, az egyik piros rózsákkal, a másik meg fehérrel van behintve. Néhánynak a szirma már le is hullott az illatos rezedák s a félénk árvácskák közé.

Az udvaron vén fűzfák állanak; ezek a csendes fák örökké szomorúan esüggesztek le ágacskáikat, a susogásuk mindig bánatos s ha a szél erősebben fú a lombjaik közé, úgy meg sírnak, jajgatnak. A sírok csendes örei ők a fűrtös virágú akácokkal együtt. Talán itt is az udvaron azokról álmodnak, a kik ott alszanak kinn a hegyen a kakukfűtől illatos hantok alatt. Pedig itt élet van! Amott az öreg tyúk kódog pittyegő csirkéivel, arra tart, hol egy apró csengős barika lelelészik, nem messze tőle a kosztros kakas — a leghirebb torkú legény a faluban, — jár igen kényesen egy sereg tyúk között; nagyokat bök sarkantyús lábával, éleseket kiált, ha valami magra talál. A kis boczi is kint van, éppen a kút vályújánál áll, oda bámúl a szilvás felé, a hol dús lóherés van. Azon gondolkozik talán, hogy miként juthatna be. Egyet csavarint a fejével, aztán neki indul a kút mellett levő pocsolyának, a melyben kacskák kotorásznak. A boczi rájuk bámúl, megijednek, sápgova menekülnek. Ez tesz az udvar óriásának, nagyokat ugrik örömeiben erre meg már a tyúkok is kotkodácsolni kezdenek. Felrebbennek a ház tetején sütkérező verebek is, a csengős bari is megszabad. De már erre a hősködő boczi megijed s bámúlva áll meg az udvar közepén. Csend lesz — csak ott csipognak az eresz alatt.

Két apróság nyújtja ki fejét a fészek kicsike ablakán; vékony csőröcskéjük még sárga szegélyű, nyakuk is csupasz, csak a fejükön van kevés toll. Úgy megcsipognak, jajgatnak, ugyan mi bajuk van? mi bántja kis szívöket?

Nézem őket figyelmesen. Össze-összeteszük fejöket, meg behúzódnak, meg kihajolnak s arra csipognak az udvar felé.

Tudom már, mit akarnak! Ki szeretnének szállni az udvarra, oda a pipegő csibék közé szaladozni, játszani vágnak szabadon.

Bohó gyereknevelés, puha, pelyhes fészekből kivágyódol a kemény udvarra, hol annyi a veszedelem, a hány a pillanat.

Én is voltam ilyen bohó gyerek, én is vágyódtam ki, ki a pusztta mezőre lepkék után futni, fákat mászni, bokrot bújni. Oda vágytam a nagy világba, a zajba, hol szabadon lehet tenni. Azt hittem, a nagy világ csak a szőlőhegyekig terjed, meg az erdővel fedett Garabonczásig. Úgy beláttam én is a vágyaim világát kis házunk tornáczárol, mint ti, apró fiókák az udvart kis fészkek ablakából.

Aztán elértem vágyamat, kirepültem fészkeimből a mezők világába... onnan is el, túl a szőlőhegyeken, a Garabonczáson, el, a messze nagy világba, a zajba. Régen volt az! Vágyom, visszavágyom a régi édes fészekbe s ha kék hegyeket látok messzünnen feltűnni, megrezdül a szívem s köny ül a két szememre... az a kis fészek jut az eszembe.

Majd kirepültök ti is, csipogó fiókák, majd akkor fogjátok megtudni, hogy esztelenség kivágyódnai a puha fészekből, — majd akkor tudjátok meg, hogy mi volt a védő pelyhes bölcső, ha a vihar oda ver a bokor alá, a tüskék közé, majd akkor, ha a zsákmányleső vérese kiüldöz a messze pusztába el, el, ismeretlen vidékre, majd akkor tudjátok meg, ha keresni fogjátok az utat vissza hozzá és nem találjátok többé!

A két tokos apró fiók csak csipog tovább s ez az udvar csendjében igen élesen hangzik. Egyszerre elfelejti az udvar népsége a félelmetes boczit, ki ott áll még most is az udvar közepén s oda kezdenek figyelni az eresz alatt rejtőzködő fészekre.

Felnéz az öreg tyúk, a fiai jutnak eszébe, az apró, sárga bolyhos csibék. Az erős csipegés nem tetszik neki, körülnéz az égen, hogy nem lát-e ott valami ragadozó madarat, héjját, vércsét. Az ég tiszta, még felhő se úszik rajta. De hátha mégis közeledik valamelyes veszedelem, a gondos anyának mindennel számot kell vetni; szaporán kezd kottyolni s a gát felé siet, utána a kis gyermekei. Ott aztán meghúzódnak, szétterítik két szárnyát s alábújjik valamennyi apróság.

Most már nyugodtan húzza be fejét, de azért még mindig figyelmesen nézdegél az égre. A kosztros-kakas is félre-félre billenti a fejét s fel-fel les, nagyot kiált, fölborzolja tollait és sar-

kantyuút megfeszítve áll készen a harezra. A tyúk-kok szétrebbennek, egyik-másik kotkodácsol is félelmében. A kacsák le-lekapják fejüket s összefutva hápognak. A bari is mozdulatlanul áll, csak a szemével pislog hol a megriadt szárnyas népre, hol meg a boczira, mintha tanakodnék, hogy miért van ez a nagy riadalom a kis udvaron.

Ekkor egy bozontos fejű apró gyerek tipeg ki a pítvarajtón, nagy szakajtó van a kezében, alig bírja, csak úgy tántorog vele. Egyszerre vége az udvar népsége riadalmának, oda szalad valamennyi, még a kis boczi is nagyokat ugorva.

Az eresz alá is beszáll egy kis madár, elhallgatnak a csipegő apróságok ott is, csak valami csendes csicsérgés hallatszik le az udvarra, mintha a jó szülő játszadoznék, nevetgélne gyügyögő apró fiaival, édesen, csendesén. *Nógrádi László.*

EGY JÁMBOR RAGADOZÓ.

Irta Herman Ottó.

A sólyom, a kerecsen madárnévhez a merész, vérengző, ragadozó madár fogalma fűződik, a melyben a belénk nevelt felfogás nemességét lát. Bajos annak a meghatározása, vajjon a nemességét a bátorság vagy a vérengzés tulajdonsága döntötte-e el, vagy talán a kettő együttvéve? Az ember ilyenekben sokszorosan különös. Van egy állat, mely az őskori leletek minden tanúsága szerint, úgyszólván időtlen idők óta szegődött az ember szolgálatába, melynek ragaszkodását még a végső nyomor sem törheti meg; mely híven őrizi meg mai napság is az ember otthonát, nyáját; gyermekeinek játszótársa, vadászaton «jobb keze», jövés-menésben követője, a forró égöv alatt épp úgy, mint a sarki tájak örök jegében; mely az ember szükségéhez, sőt szeszélyéhez képest átalakította testét, tulajdonságait; itt ökölnyi patkányfogó, amott testes, tagbaszakadt embermentő Szent-Bernát-hegyi; itt meztelen bőrű török köpek, amott bozontos eszkimó-kutya, szóval: a mi kell és a mi tesz — és ime! ennek a páratlan állatnak a neve, a «kutya», emberre alkalmazva megbecstelenítő, s a bíró megítéli a «becsületsértést.» Vajjon minő alapon? Mert hű szolga, vagy mert «sértő szándék» forgott fönn? Bezzeg, ha valaki valakit nyomorúlt oroszlanak, hitvány sasnak nevezett, a bíró sületlenséget látna benne, nagyobbbat minden «sértő szándéknál, oly dolgot, mely itélet-hozatalra alkalmatlan.

Az igazi sólymok, az izlandi vadászsólyommal

és a magyar «kerecsen»-nel élükön, igazi ragadozók, sebesröptűek, fogas-kampós csőrrel és éleskormú lábakkal. Szemök barna, csillogó, merész tekintetű; csak eleven prédával élnek, a melyre a vezérfajok röptében csapnak le. De ez a ragadozó természet az alakok során módosul és különösen a vércsénél az egerezésbe, sőt a rovározásba csap át, noha ezek a «ragadozó madár» minden szervezeti tulajdonságát megtartják.

A mi *kék vércsének* egyéb népies neve hamvas-szürke, pala-vörös-lábú, sőt papagály-vérese; tudományos néven: Cerehneis vespertina, Linné, a ragadozásnak és a meleg vérhez kötött «nemesség»-nek teljes elhanyaglását mutatja, mert ez bizony majdnem kizárólagosan csak rovarkból, tücskökből, sáskákból él, így pedig — a vezéralakok ellenében — gazdaságilag föltétlenül a leghasznosabb madarak közé tartozik.

Ez a szép, kedves és fogságban azonnal kezese madár, már szemének a kifejezése szerint is szelidséget árul el, mindig társas életet folytat: sokadmagával, szinte sorakozva és azon gyalogosan szedgeti fel a kaszások nyomán dülő fürendekről a megzavarodott sáskák, szöcskék töméntelenségét; sokszor, vagy legtöbbször ákáczosokban telepesen tanyázva, ezzel a káros kabóczasággal neveli fel fészkenként — a melyet nem épít, hanem leginkább varjaktól pöröl el — négy-öt fiát. Ennek a szép madárfajnak a hímje kifejlődve tarkaság nélkül való sötét palaszínű. Röpülése gyönyörű és egyike a legszebb madárképeknek az a keringő, úszó, tömegesen végzett röpülés, a melyet ez a kedves madár elülés előtt, tehát alkonyat táján telepe fölött végez. Nyári madarunk, mely őszzel déli tájakra száll.

KÉPEINKHEZ.

Zemplényi Tivadar egyik szép képét mutatjuk be mai számunkban olvasóinknak. A jeles festő ezúttal a családi életet kereste fel; a kis vendéget mutatja be, kit éppen most hoz be a mama s asztalra téve dédelgeti a szép babát. Az asztal mellett a család vendége ül, míg a kereveten a nagymama gyönyörködik kedves unokájában. Van a kedves vendég bemutatkozásának még egy negyedik tanúja is, a fal mellett meghuzódó kis fiú, ki bámulva néz az újszülöttre, a még ismeretlen testvékére.

A kép gondolata és kivitele *Zemplényi* gondos munkájáról s kiváló tehetségéről tanuskodik.

KEDVES VENDÉG. — ZEMPLÉNYI TIVADAR FESTMÉNYE.

A másik kép vallásos tárgyú; czime szent Imre herceg, festője *Roskovics Ignác*, a bibliai és vallásos tárgyú képek e jeles művésze. A művészi kivitelű festmény a kised Jézust mutatja be, a mint Imre herceg földi ékességeit: koronáját, kardját az oltár lépcsőire lerakván, áhitattal fogadja a Jézuska által neki nyújtott liliumot, az ártatlanság jelvényét.

A kép gróf Almásy Imre tulajdona.

SZAUTNER ZSIGMOND DE.

(1874—1902.)

Múlt évben sirattuk el *Womaszek* A. Antal dr., budapesti főgimnáziumi tanárt, s ime tíz rövid

SZAUTNER ZSIGMOND DE.

hónap múlva ugyanannak a gimnáziumnak egy másik jeles tanára hűnyta le örökre szemét.

Szautner Zsigmond a lelkes, munkás fiatal tanár életének 28-dik évében halt meg. Oly hirtelen jött a halál, oly megdöbbentő hirtelenséggel, hogy megrendült szíve mindazoknak, a kik a vidám kedélyű, mindig tevékeny és mozgékony természetű embert halála előtt egy héttel még látták.

Szautner Zsigmond pályájának még csak kezdetén állott. Nem tartozott a mindenáron felülni akarók közé. Szerény és tartalmas ember volt. Páratlan munkakedve ösztökélte, hogy dolgozzék. Tanított a maga intézetén kívül a gyakorló főgimnáziumban, a nőképző-intézet leánygimnáziumában, tanított zenét. A munkának valóságos mohósága szállotta meg. Eleven vér-

mérsékletű, hivatásáért lelkesedő, nagy munkás-ságú ember volt, a kire büszke reménnyel néztünk. Úgy hívők, hogy sokra viszi, mert láttuk benne az előhaladásnak minden föltételét. Tudott és akart dolgozni. És mégis gyakran aggódva néztünk reá, mert gyöngé volt a test. Tanítván nagy tüzzel, nagy hévvel, gyakran erején fölül mert, s ime a mi aggodalmunk nem volt alaptalan.

Látnunk kellett, hogy a halál könyörtelen kézzel derékba törte a fiatal fát, mielőtt gyümöles-termése szívünknek, lelkünknek gyönyörűséget szerezhetett volna.

Saslelke most kezdett merészen repülni, s ime a szárny letört, repülni nem látjuk többé. Szívünkben a veszteség érzete s a szép emlékezet maradt.

Lelkes tanár volt, tanítványai nagyon szerették, a miképen ő is kebelére ölelte őket, védte, biztatta, s míg a tudást hirdette, az emberszeretetet magvát is elhinté.

Legyen áldott az ő emlékezete!

G. M.

A KÉT KIP-TESTVÉR. 13

Irta Verne Gyula. Fordította Zigány Árpád.

— Meghalt?! — ismétlé Hawkins asszony visszatántorodva.

— Meggyilkolták! . . .

Az újult Gibson asszonyt kocsin vitték haza, mialatt a rémes hír futótüzként terjedt a városban. Mindenki sajnálta a derék kapitányt, a kit becsületessége és jó szíve, egyenes, őszinte lelke miatt az egész városban szerettek . . .

Hawkins úr még a kikötés előtt megkérte Kip Károlyt, hogy legalább addig tartsa meg a kapitány tisztét a hajón, míg a terhét kirakják. Ő viszont majd utána néz, hogy nem akad-e hajó, a mely hazavinné őket Európába.

A két testvér szívesen fogadta ezt az ajánlatot és Kip Károly mindenek előtt értesítette a tengerészeti hatóságot, hogy a hajón zendülők vannak. Együttal pedig részletes jelentést tett a Flig Balt és czinkosai merénylétéről.

A révkapitány azonnal a hajóra sietett s miután meghallgatta Kip Károly szóbeli jelentését is, azt kérdezte:

- Hol van az a fődélzet-mester?
- Vasra verettem, a hajó fenékben.
- Hát a többiek?

— Két czinkosa, a kik tettlegességre vetemedtek, szintén a hajófenékben van; ezek Dunedinben vetődtek be . . . Van aztán még három-négy, a kik szintén gyanúsak: ezeket most elbocsátjuk; a többiek azonban becsületesek, és semmi panasz nincs ellenük.

— Helyes — felelte a révkapitány. — Azonnal küldök egy szakasz rendőrt, a ki elviszi őket.

Negyedóra múlva csakugyan meg is jöttek a rendőrök, s ekkor fölhozták Flig Baltot, Len Cannont és Kylet a hajófenékből.

A fődélzet-mester összeszorította ajkait és egy szót se szólt, de oly gyűlölködő pillantást vetett Kip Károlyra, hogy maguk a rendőrök is meg-hökkentek; Len Cannon pedig fogcsikorgatva fenyegette az öklével és úgy káromkodott, hogy a rendőrök kénytelenek voltak betönni a száját.

E közben Vin Mod, a ki látszólag közömbösen támaszkodott a hajó-korláthoz, észrevétlenül Flig Balt háta mögé surrant és elmentében ezt súgta neki:

— Nincs vége mindennek! . . . Úgy cselekedjél, a hogy megállapodtunk. A bizonyítékokat megtalálják nála!

Világos volt, hogy Vin Mod valami módon mégis csak hozzá tudott férközni a fődélzet-mesterhez, a kivel ismét kifőzött valamit; mert Flig Balt, a ki tökéletesen megértette a sugdosott utasítást, igenlően bólintott . . .

A rendőrök közre fogták a három lázadót és egyenesen a börtönbe vitték őket. Alig hogy elmentek, Kip Károly behívatta Vin Modot, Sextont, Bryceet és Koát, a szakácsot; minden magyarázat nélkül kijelentette, hogy elbocsátja őket s egyúttal megtiltotta nekik, hogy bármi ürügyvel a hajóra merjenek lépni. A bérükért menjenek Hawkins úr irodájába, ott majd megkapják.

Vin Mod előre sejtette ezt a fordulatot és meg se kísérlette a tiltakozást. Összeszedte a holmiját, s mit se törődve Koával, csak Brycenek és Sextonnak intett, hogy menjenek vele. Először elvezette őket Hawkins úr irodájába, a hol megkapták a bérüket, onnan pedig egy ismerősehez, a hol mind a hárman szállást fogadtak.

Pár nap telt el ez alatt, és Gibson asszony, a kit férjének rémes halála ágyba döntött, lassanként jobban lett. Kip Károly is kirakta a hajó terhét, s mivel a *James-Cook*-on már semmi dolga se volt, öcsésével együtt szintén partra szállt. Előbb azonban Hawkins kapitány hálásan megköszönte szíves szolgálataikat és Kip Károlynak, az egy havi kapitányi fizetésen felül, még szép pénzbeli jutalmat is adott a czég nevében.

A két testvér, addig míg Európába induló hajó akad, kénytelen volt lakást fogadni Hobart-Townban. Járás-kelés és lakás-keresés közben észre se vettek, hogy Vin Mod és Bryce lopva folyton a sarkukban járnak, mintha fölötte érdekükben állna megtudni, hogy hol fogadnak lakást . . .

Végre megtudták ezt is. Január 8-ikán Burnes matróz lassan ballagva czipelte a két testvér egyetlen ládját s egy szegényes, de tiszta fogadó előtt állt meg vele. A Kip-testvérek ott fogadtak lakást, az első emeleten.

— Helyes, — mondta Vin Mod a czimborájának, mikor tisztában volt mindennel: most már nem menekülnek!

II.

Tervek a jövőre.

A katasztrófa, mely a Gibson-családot oly szörnyen lesújtotta, megváltoztatta Hawkins úr terveit is. Most már szó sem lehetett arról, a miben előzetesen megállapodtak Zieger úrral, hogy az új-zélandi kereskedelmet egészen a kezükbe ragadják s e célból Nat Gibson Wellingtonban telepedik le, mint Hamburg úrnak a czégtársa.

— Nem ereszttem oda a fiamat, arra a szörnyű helyre! — tiltakozott Gibson asszony hevesen.

És Nat Gibsonnak se volt semmi kedve, hogy visszamenjen Wellingtonba és viszontlássza azt a helyet, a hol szegény apját meggyilkolták. Azt határozták tehát, hogy Nat Gibson Hobart-Townban marad, a Hawkins úr irodájában.

Hawkins úr különben nehezen várta Hamburg úr tudósítását Wellingtonból; még mindig remélte, hogy a derék kormányzónak sikerül valami nyomra akadnia, s a gaz gyilkosok végre is megkapják méltó jutalmukat.

Egyelőre azonban minden gondját az a vizsgálat foglalta le, melyet a *James-Cook* matrózainak zendülési ügyében a tengerészeti hatóság nagy erélylyel folytatott. Flig Balt és két czinkosa, mióta a hajóról elvitték őket, nem érintkezhetett társaival. Vin Mod ugyan többször megkísérelte, hogy Flig Balt közelébe juthasson, de minden igyekevése sikertelen maradt.

Pedig fontos okai lettek volna, hogy legalább csak egy szót, egyetlenegy szót süghasson Flig Balt és czinkosai fülébe; azt az egy szót, hogy: «Megtörtént!» — Mert ha ezt a szót nem mondhatja el Flig Baltnak még a végtárgyalás előtt, akkor mindennek vége . . .

De mi volt hát az, a minek meg kellett történnie, vagy már meg is történt? . . . Tudni nem tudhatjuk, csak sejtjük, hogy összefüggésben kellett lennie a Kip-testvérekkel, mert Vin Mod éjjel-nappal leste és követte őket mindenfelé, mint az árnyék.

Mindenek előtt álszakált ragasztott föl s úgy elváltoztatta az arcát, hogy még a legjobb barátja se ismert volna rá. Aztán ugyanabba a fogadóba szállt, a hol a két Kip-testvér lakott, s olyan szobát választott, melynek az ablaka egy erkélyre nyílt, a mely erkélyről folyosó vezetett a két testvér ablaka alá.

Vin Mod tehát, ha kimászott az erkélyre, s onnan átlépett a folyosóra, oda lopózkodhatott a két testvér ablakai alá és kihallgathatta a beszélgetéseiket, — sőt mivel nagyon meleg volt, s az ablakok nyitva is voltak, szükség esetén a szobába is belopózkodhatott.

Január 13-ikán este Vin Mod óvatosan lapangva, lábujjhegyen ment végig a folyosón és megállt a két testvér ablaka alatt.

A két derék fiatalembernek ez volt az első elégedett estéje Hobart-Townban. Kip Károlynak, hosszas utánjárással és Hawkins úr pártfogásá-

val, végre sikerült állást kapnia: e napon írta alá a szerződést a *Skydnam* tulajdonosával, a ki második kapitánynak hívta meg hajójára.

— Szívesen fogadott a hajótulajdonos? — kérdezte Péter, a fiatalabbik.

— Nagyon szívesen, — felelte a bátyja. — Mivel már tudta, hogy a *James-Cook*-ot is én hoztam haza Hobart-Townba, hamar megegyeztünk.

— A *James-Cook*-ról jut eszembe Károly: rosszul tetted, hogy szaladni hagytad Flig Balt többi czinkosait . . . Például, meg vagyok győződve, hogy az a Vin Mod ép oly bűnös, mint a többiek . . .

— Ha bűnös, akkor a végtárgyaláson úgyszólván kiderül, és nem kerül el a büntetést . . .

— Majd meglátjuk! — dühöngte az ablak alatt Vin Mod és dühösen esikorgatta a fogait.

— És mikor lesz ez a végtárgyalás? — kérdezte Péter.

— Huszonegyedikén . . .

— S mikor indul a *Skydnam*? . . .

— Öt nappal később, 25-ikén. S ez még jó: mert ha a végtárgyalás később lett volna, a hajónak is várnia kellett volna az indulással, miután te meg én, mint főtanuk nem utazhattunk volna el.

— E szerint hát nem is megyünk a hajóra addig? . . .

— Nem, egész addig, míg a végtárgyalást meg nem tartották. Azt hiszem, elég jókor lesz, ha 22-ikén este hurczolkodunk föl a *Skydnam* födéletére: még akkor is lesz három napunk . . .

— Csak ezt akartam tudni! — dühöngte magában Vin Mod és örvendő dörzsölte kezeit.

S mi alatt a két testvér lefeküdni készült, nesztelenül visszasompolygott szobájába, észrevétlenül kiszökött az utczára, s a kikötő felé mentében így beszélgetett:

— Tehát jöjjünk tisztába az esettel . . . 21-én lesz a végtárgyalás . . . Helyes! . . . E szerint 20-ikán este

bele kell lopnom a ládájukba azt a *kriszt*, a melylyel Flig Balt leszúrta a kapitányt . . . De nem csak ezt, hanem a kapitány pénzét és irományait is . . . Ráadásul pedig értesítenem kell Flig Baltot is, hogy: «megtörtént!» . . . Igen ám, de hogyan? Ez a bökkenő! . . .

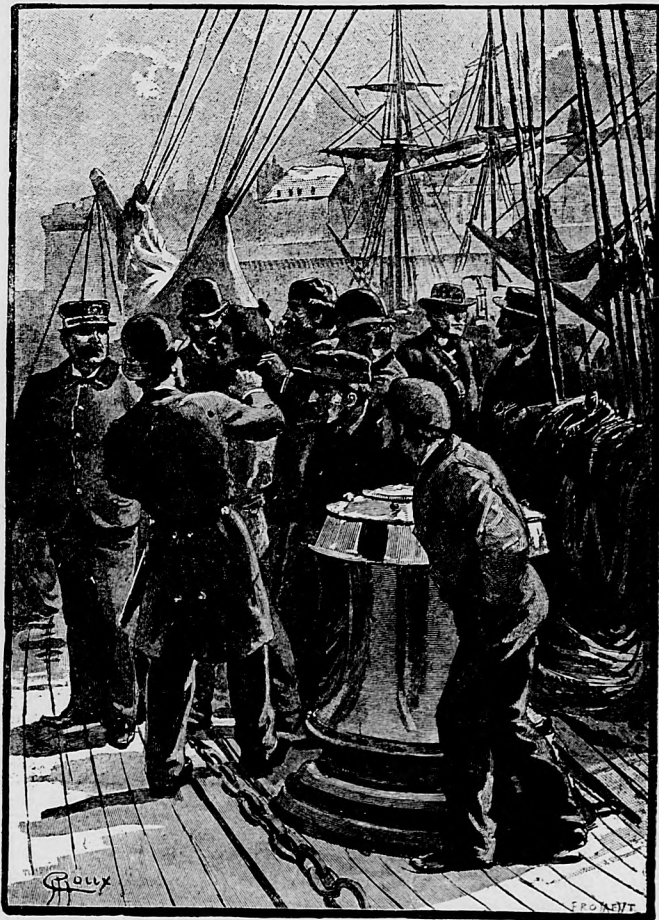
III.

A döntő gazzett.

Hawkins úr másnap örömmel hallotta a szerencsés hírt, hogy Kip Károly már talált állást a *Skydnam* födéletén. Jó kívánataihoz Nat Gibson is csatlakozott, a ki már szintén bent dol-

gozott az irodában, mint a Hawkins úr cégértársa, de munkája közben sem feledkezett meg szegény apjáról, kinek halálát minden áron meg akarta bosszulni.

Am a bosszúra nem igen volt alkalom. Hamburg úr, a ki mindent elkövetett Wellingtonban, hogy a gyilkosoknak nyomára jusson, semmire se tudott menni, s a rémes gyilkosságot épp oly homály fődte most is, mint elkövetése napján.

A RENDŐRÖK KÖZREFOGTÁK A HÁROM LÁZADÓT.

Sehol semmi jel, sehol semmi világító sugár, mely fényt árasztott volna a sötét ügyben!

Kip Károly még ugyanaz napon jelentkezett a *Skydnam* födéletén és azonnal szolgáltaiba állt. A kapitány, Fork úr, igen megszerette a nyílt arcú, derék tengerészt, a ki rögtön át is vette a hajóteher berakásának vezetését és reggeltől estig a hajón dolgozott. Péter pedig egész nap a kikötőben járt-kelt, egyik kereskedő cégétől a másikig, összeköttetéseket óhajtván szerezni a jövőre, mikor majd ő lesz a Kip-czég feje Gröningában.

Ez alatt közeledett a végtárgyalás napja, és

Flig Baltnak meg czinkosainak a bűnhődése. Vin Mod napról-napra izgatottabb lett és egyre kereste az utat, a melyen bebörtönözött czinkosainak közelébe férközhetne: de erre csak egy mód volt: neki magának is a börtönbe kellett volna kerülnie. Igen ám, de mi módon? . . . Ha büntetést követ el, akkor ugyan bejuthat a börtönbe, de elítélik: s mi haszna, ha a saját bőre árán húzza ki Flig Baltot a hinárból?

Reggel aztán, mikorra kialudták a mámorukat, ismét szabadon bocsátották őket.

Vin Mod erre számított tehát! . . . Szükség esetén vagy ő, — vagy más valaki, — részegséget színlel, bezáratja magát egy éjszakára Flig Balt mellé és — megviszi neki a hírt, az utasítást, hogy mit cselekedjék és hogyan viselje magát a végtárgyaláson.

Ez rendben lévén, Vin Mod tovább folytatta a leselkedést a két Kip-testvér lakása körül. Huszadikán, a végtárgyalást megelőző nap előestéjén, Hawkins úr meghívta ebédre a két Kip-testvért. Vin Mod egy nappal előbb megtudta ezt, mert kihallgatta a két hajótörött beszélgetését, s alig várta már, hogy 20-ikán beesteledjék.

Hét óra tájban apró szemű, sűrű eső kezdett permetezni, s a város szűk utcáin csak ott lehetett valamit látni, a hol egy-egy gázláng égett. Vin Mod lopva és nesztelenül sietett abba a fogadóba, a hol a két Kip-testvér lakott. Fölsurrant a szobájába, kimászott az ablakon az erkélyre, végig ment a folyosón, s az ablakon át bemászott a két testvér szobájába.

Megállt, hallgatózott . . . Halálos csönd körös-körül . . . Gyorsan kigombolta kabátját, előszedett alóla egy csomó írást, egész marék piasztart aranyban, meg azt a maláj-tört, a melylyel Flig Balt leszúrta Gibson kapitányt . . .

Aztán egyenesen odament a két testvér egyetlen ládájához, a mely be se volt zárva, annyira bíztak a hajótöröttek a fogadós becsületességében . . .

Vin Mod hirtelen fölemelte a ruhákat és a fehéreneműt s a láda legfenekére dugta az irományokat, a piasztarteket és a pénzt. Aztán ismét becsukta a ládát és elégedetten föl-sóhajtott:

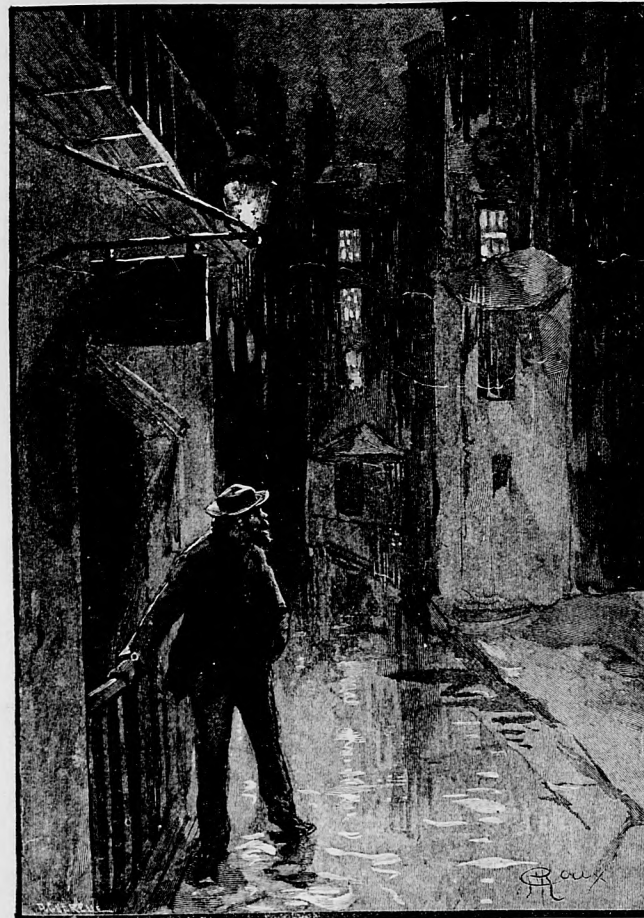
— Megtörtént!

Megint kimászott az ablakon, visszament a szobájába, lesietett a lépcsőkön, s a mily gyorsan csak tudott, szaladt abba a csapszékbe, a hol Sexton, Kyle és Bryce várták.

A csapszékben vagy húsz matróz idogált, s egyik-másik már félig ittas volt, — köztük Sexton és Bryce is, — de Kyle, a kinek Vin Mod határozottan megparancsolta, hogy ne igyék, még józan volt, bár vagy felpint pálinkát már ő is felöntött a garatra.

Vin Mod, mihelyt belépett, azonnal intett neki s a két gazember félrehúzódott a sarokba.

— Egészségedre czimbora! — kezdte Kyle, és mindjárt föl akart hajtani egy pohár pálinkát; de Vin Mod megfogta a kezét. (Folyt. köv.)

VIN MOD NESZTELENÜL SIETETT A FOGADÓBA.

Mást kellett hát kitalálnia, s addig-addig törte a fejét, míg végre csakugyan kieszelt valamit. A börtön ugyanis, a melybe Flig Baltot és czinkosait zárták, a tengerészeti hatóság börtöne volt, s összesen csak három szoba volt benne. Flig Baltot és két czinkosát külön-külön zárták be, mindegyiket e három szoba egyikébe, — s a legnagyobbat a volt födélet-mester kapta. Ez a börtön volt a közös börtön: ebbe zárták be ugyanis azokat a garázda, részeges matrózokat, a kik éjente ittasan kurjongattak a kikötőben és duhajságukkal megzavarták az éjjeli csöndet és rendet.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítások. A *losonci m. kir. áll. főgimnázium* «Kármán József-kör»-e f. hó 15-én víg versenyszavaltat tartott. Szavaltak: Lotz Jakab V. o. t., Schwarcz Ödön V. o. t., Csernyi Dezső VI. o. t., Terényi László V. o. t., Lehoczky István VI. o. t., Czettel Izidor VI. o. t. és Szabó Pál V. o. t. A víg szavaltat-versenyen Czettel Izidor VI. o. t. nyerte az első díjat. — A *szatmári kir. kath. főgimnázium* «Kazinczy-önképzőkör»-e 1902. évi december 18-án Mikes Kelemen emlékezetének szentelt díszgyűlést tartott. A műsor főbb pontjai ezek voltak: Mikes bűja, alkalmi óda; írta Imlauer Vilmos VIII. o. t., szavalta Anderkó György VIII. o. t. Mikes Kelemen életéből, írta és felolvasta Fábián Lajos VII. o. t. Mikes Rákóczy sírjánál, alkalmi óda; írta és szavalta Markovics Aladár VII. o. t. Mikes leveleiről, írta és felolvasta Domokos Bálint VIII. o. t. Rákóczy F. Rodostón, melódra, szavalta Csomay Győző VIII. o. t., zongorán kísérte Biró Béla VI. o. t. — A *gyöngyösi főgimnázium* «Vachott-kör»-e ünnepélyt tartott Kossuth Lajos születésének 100-dik évfordulója alkalmából. Szolgáymény Ferencz igazgató úr megnyitja után vonós négyest Kemény Nándor VIII. o. t., Kornstein Zoltán VII. o. t., Sohr Gyula VIII. o. t. és Kábl Dezső úr játszottak. Major Károly dr. ünnepi beszéde után Dely Alajos VIII. o. t. és Polgár Lajos VII. o. t. adtak elő egy melódramát. Azután Kornstein Zoltán VII. o. t. szavalt.

VEGYESEK.

Emlőseink téli álmáról. Már régebbi időben beható és alapos vizsgálat tárgyává tették ez érdekes tüneményt s úgy vélekedtek, hogy a téli álm alatt emléseink a hideg vérűekhez hasonló állapotban aluszszák át a telet. A régiek eme vélekedésének helyességét most *Rizza és Achille Monti* is megerősítik modern módszerekkel végzett vizsgálataikkal. Kísérleti tárgyul négy marmota szolgált, a melyeken a téli álm alatt pontos hőméréseket végeztek s a hőkiadást exact calorimetricus eljárás útján határozták meg. Két februárban leölt állat gyomrát teljesen üresen találták, mindössze 3–5 cm³-nyi tiszta savanyú hatású folyadékot tudtak a gyomorból összegyűjteni, melyben kevés fehér pelyheske úszkált, melyek mikroszkóp által vizsgálva, elpusztult s levált gyomorhámsejteknek bizonyultak. A vékonybél hasonlóképp teljesen üres, parazitáktól ment volt. A vastagbélben néhány köbezcentiméternyi nyúlós, nyálkás, alkalikus folyadékot találtak s az ott rendszeren előforduló bakteriumokat, melyek a változott viszonyokhoz alkalmazkodva, életben maradtak. Egyéb szervekben nem találtak semmi elváltozást. Ezek szerint tehát be van bizonyítva, mit Mangili már közel száz év előtt állított, hogy a téli álm alatt az állatok anyagcsereje a szervezet lassú égése, a test melegét szolgáltató s minden szerv működésének alapfeltételét képező oxidációs folyamatok a minimumra vannak redukálva, az élet bizonyos fokban fel van függesztve. Ezen az alapon talán egykor a fakirok csodás alvása is magyarázható lesz.

A haltenyésztésről. A haltenyésztés terén eddig elért biztató eredmények következtében az érdeklődés e termelési ág iránt folyton fokozódik; úgy,

hogy ma már a hegyvidéki patakok mentén 85 pisztrángköltőtelep, 78 helyen pedig rendszeres tógazdaság működik, mely utóbbiak kiterjedése a 10.000 kat. holdat meghaladja. Ezen öröndetes fejlődés folytán immár okvetlenül szükséges, hogy a mint az az emlős és szárnyas házi állatoknál is történt, a halaknál is szigorúan tudományos vizsgálatok alapján állapítsák meg a táplálék szükséglete és az anyagcsere és ezek alapján azon kérdés, hogy a halak táplálására befolyással bíró anyagokat mely nyers anyagok tartalmazzák legelőnyösebben. E kísérletekkel karöltve kell járni a hal- és rák-betegségek tanulmányozásának is és mindezen célok elérése szempontjából a halak élettanának tanulmányozására kísérleti állomást létesít a földmívelésügyi miniszterium az állatorvosi főiskola keretében, mely állomás a közönségnek ezen kérdésekben tanácsal és útmutatásokkal is fog szolgálni. Ezzel kapcsolatban még megemlíjük, hogy a magán-tevékenység, valamint a halászati társulatok segélyezésére a múlt évben az arra alkalmas vizek benépesítésére államilag kiosztott: süllő-ikra 42.370.000 drb, pisztráng-ikra 2.440.000 drb, galocza-ikra 30.000 drb és 148.000 drb tenyészrák.

SAKKJÁTÉK.

Rovatvezető: Exner Győző tanár.

Az 56. rejtvény nyitja:

1. Hd8—f7 t. sz.
2. Fa8×b7 t. v. ×c6 t. v. ×d5 t. v. vagy Hf7—d5 t. v. vagy Vf1—d3 t. v. b1 t. v. vagy Bf5—f4 t. v.

57. rejtvény.

Ludányi Antaltól, Budapesten.

Világos: Kc5; Va3; Be4; Fg6; gyh4.
Sötét: Kf6; Bh6; gya4; d5; f3; g7; h5.
Világos indul s a második lépésre mattot ad.
(A szerző megjegyzi, hogy ez Erlin K. hármásának az alapeszméje. Különösen az egyik matt rejtett.)
(A megfejtés beküldésének határideje egy hét.)

57. játék.

Világos: Dyckhoff.	Sötét: Exner Gy.	Világos: Dyckhoff.	Sötét: Exner Gy.
		Kétóránként 40 lépés.	
1. e4	e5	21. Be1	Ke6
2. Hf3	He6	22. fe	f4
3. Fb5	a6	23. Hf1	Bf5
4. Fe6:	dc	24. d4	e5
5. o—o	Fg4	25. d5+	Kd5
6. h3	Ff3:	26. He3+	Ke5:
7. Vf3:	Vf6	27. Hf5+	Kf5:
8. Vf6:	Hf6	28. g3	Bg8
9. d3	Fe5	29. Bf4+	Kg5
10. Hd2	Hd7	30. Be6	Bg6
11. He4	Ke7	31. Bg6+	Kg6:
12. Fe3	f6	32. Kf2	Hf6
13. f4	Fe3+	33. Kf3	Hd5
14. He3:	g6	34. Be4	Hb4
15. Hg4	h5	35. Bb4:	cb
16. He3	b5	36. g4	hg
17. Bf2	Baf8	37. hg	Kg5
18. a4	f5	38. Kg3	e5
19. ef	gf	39. b3	c4
20. ab	ab	40. Kf3	cb

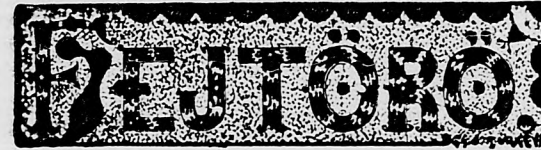
Világos: Dyckhoff.	Sötét: Exner Gy.	Világos: Dyckhoff.	Sötét: Exner Gy.
41. cb	Kg6	47. Kb6	Kc8
42. Ke4	Kg5	48. b4	Kb8
43. Kd5	Kg4:	49. b5	Ka8
44. Ke5	Kf5	50. Ke7	föladja
45. Kb4:	Ke6	1-55	1-50
46. Kb5:	Kd7		

Játszották Hannoverben a nemzetközi főversenyen 1902 aug. 3-án. Sötét a 18. lépésben hibát követ el, mert támadni szeretne, pedig csak védelmi helyzete van; a 25. lépéssel pedig belepottyan a világos esimes kelepcedéjébe, míg, ha Ke7-et játszik, valószínűleg döntetlen játszmaja van. Dyckhoff a müncheni verseny óta, mely két évvel előbb volt, jelentékenyen haladt.

Hírek. Janowsky és Schlechter mesterek páros mérkőzése 7¹/₂ egységgel 2¹/₂ egységgel Schlechter javára dőlt el.

Brighton város tanácsa a sakkjátékosoknak nyilvános termet bocsátott a rendelkezésükre, melyben nűsz pár játszhatik egyszerre a szintén ingyenes táblákon és babokkal.

A sakkrejtvényt teljesen vagy részben helyesen fejtették meg: Wettin Jenő, Lipták Lajos, Kónya Lajos, Austerlitz István, Friedmann Bernát, Horváth Béla, Füzesséry Bálint, Majercsák Gyula.

Jelige: Fejtőrő az elme sportja.

Számítási kérdés:

Egy kofától kérdezték, hogy hány tojása van, mire ő azt felelte, hogy ha tojáskészletének negyedrészt, a maradéknak harmadrészt és még öt tojást, végül a maradéknak ötödrészt eladná, 3 tojása maradna. Kérdés, hány tojása volt? (Lukács Elek.)

Természetrizajzi kérdés:

Melyik az a Braziliában lakó holló nagyságú kakuk-forma madár, melynek aránytalanul nagy esőre narancssárga? Mi a latin neve? (Malátsik Gy. Lajos.)

Vegyteni kérdés:

C₄H₆O₅; minek a képlete? A savanyú és az éretlen gyümölcsök alkotó része. Fényes fehér tűkben kristályosodó vegyület; vízben és borszeszben könnyen oldható. Kellemes savanyú ízü. (Pásztor József.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1903 január 4.

11. számban közölt fejtőrő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: A 1 kg., B 3 kg. — Földrajzi kérdés: Lorsch. — Vegytani kérdés: Az ásvány neve: Antimontrisulfid. Képlete: Sb₂S₃. — Képrejtvény: Jóból is megárt a sok.

Helyesen fejtették meg: Wettin Jenő, ifj. Fleischl Sándor, Friedrich László, Bruckner Alajos, Füzesséry Bálint, Keresztély Ernő, Ranschburg Béla, Kende Margit és Dani, Deutsch László, Várdai István, Werkner Ödön, Grosz József, Weisz Márkus, Dobranszky Ede, Fehér Antal, Friedmann József és Ernő, Seres Károly, Deutsch Emil, Rozgonyi Ottó, Friedmann Bernát, Neuwelt János, Szemző István, Mattyasovszky Lajos, farkasfalvai Mauchs Jenő, Csurgay István, Schoch József, Székács György, Breslmayer Tibor, Jahn Géza, Lipták Lajos, Mayercsák Gyula, Popper József, Gellért Hugó, Fekete Gyula, Girschik Ede, Preisich Jakab, Fuchs Károly, Pender Ferencz.

A kitűzött könyvjutalmat: (De Gerando: Pali ifjúsága; díszk.) Szemző István főgimn. IV. o. t., szarvasi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Azokért a jókívánatokért, melyekkel olvasóink a szoros értelmében elhalmoztak, fogadják őszinte köszönetünket. Adjon az Isten az újévre erőt, kitartást legfőképpen pedig kedvet a munkához!

Pótvizsgálat. A törvény értelmében csak ott tehet vizsgálatot az illető, a hol megbukott. Más intézetnél csak miniszteri engedéllyel tehet. Az ügyet egyébként nem ismerjük, ha jobban ismernők, megadnók a kellő útbaigazítást. — **R. P.** Intézkedtünk, hogy azokat a számokat megkapja. Lapunkra előfizetni most is lehet, mert gondoskodtunk róla, hogy elegendő példányszám legyen. — **H. D.** (Selmeczbánya). Örövendünk, hogy lapunk az új előfizetőknek olyan nagyon tetszik. A menyire tőlünk függ, lehetővé tesszük, hogy lapunkat tovább is olvashassa. Szíves buzgólkodását köszönjük s továbbra is kérjük. — **Epika.** Tulajdonképpen lírai elbeszélés az. A költő azért festi oly színesen a természetet és az érzelmeket. A versmérték mindenütt egyforma. Csodálatos, természetesen, nincsen benne. — **B. G.** (Budapest). 1. A mint láthatta, mindegyik magyar nevé; tekintse álnévnek, vagy ha tetszik, válaszza az nevének. 2. A kiadóhivatal intézkedik. — **H. J. M. A.** (Nagyzsombat). Lovag Arlow Gusztáv. A kardvívás története. Kapható az Athanemnál (Kerepesi-út) 3 koronáért. — **Olvasóköri tag.** (Késmárk). A «Művészet» kiadóhivatala: Budapest, Andrassy-út 10. — **P. E. I.** (Szendrő). 1. Küldhet. 2. A névmagyarosítás ügyében tessék Telkes Simon úrhoz fordulni (Budapest, Attila-körút), ő szívesen a1 részletes felvilágosítást. — **G. I.** (Pozsony). 1. Nem kell benulakónak lennie. 2. Ha beválik katonának, úgy önkéntes lesz. — **Sz. Gy.** (Losoncz). Megbízunk, de máskor jobban vigyázzon. — **L. I.** Nem közöljük.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellek és díszvasalás képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellek az ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikk előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. Tisztelettel Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. 9076

Arjegyzék kinyomtatva bérmentve.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. szám, földszint) és minden könyvkereskedésben kapható:

IFJÚSÁGI OLVASMÁNYOK.

- Arany János. Kiseb költeményei.** Kis nyolczad-rétű kiadás. Vázonkötésben 5 K.
- **Toldi. Toldi szerelme. Toldi estéje.** Kis nyolczad-rétű kiadás. Vázonkötésben 5 K.
- **Kiseb költeményei.** Első, Arany László által szerkesztett teljes gyűjtemény a hátrahagyott versekkel. Elzevier-gyémántkiadás. Két kötet. Diszkötésben 10 K 80 f.
- **Oszikék.** Elzevier-gyémántkiadás. Diszkötésben 3 K 60 f.
- **és Petőfi Sándor levelezése.** Elzevier-gyémántkiadás. Diszkötésben 5 K 20 f.
- Baksay Sándor. Dáma.** Történeti körkép. Kimmach László eredeti rajzaival. Diszkötésben 6 K.
- K. Beniczky Irma. Képes családi játékömnv.** A gyermekkor és ifjúság számára. Második bővített kiadás. Egy színes címképpel és hetvennél több ábrával és képpel a szövegben. Kötve 4 K.
- Deli (dr. Thallóczy Lajos). Bácsy Jakab.** Regényes történet a XVII. századi hajdúvilágból. Thury Gyula tizenöt rajzával. Vázonkötésben 3 K 60 f.
- Gaal Mózés. A kard és lant hőse.** Regényes történet a magyar ifjúság számára. Széchy Gyula 34 rajzával. Vázonkötésben 4 K.
- **Virág Palkó.** Ifjúsági regény. Második kiadás. Neogrady Antal rajzaival. Diszkötésben 5 K.
- **Kenyer és becület.** Regény a felserdült ifjúság számára. Neogrady Antal harmincz rajzával. Diszkötésben 5 K.
- Gyöngyösi László. Arany János cete és munkái.** Az ifjúság számára. Számos illusztrációkkal. Díszes kötésben 6 K.
- Jókai Mór. Kis Dekameron.** Válogatott beszélyek. A serdülő ifjúság számára kiszemelve s itt-ott módosítva. Neogrady Antal rajzaival. Negyedik kiadás Vázonkötésben 6 K.
- **A magyar nemzet története.** Regényes rajzokban. I. kötet. Ötölk képes kiadás. Kötve 7 K. II. kötet. A mohácsi vésztől a szatmári békekötésig. Második képes kiadás. Kötve 6 K. III. kötet. A szatmári békétől 1867-ig. Képekkel. Kötve 6 K.
- Jósika Miklós. II. Rákóczi Ferencz.** A serdülő ifjúság számára. Átdolgozta Gaal Mózés. Goró Lajos eredeti rajzaival. Díszes kötésben 4 K 40 f.
- Költők Lugasa.** Az újabbkori magyar költészet termékeinek képekkel díszített gyűjteménye nyolczvan művészi kivitelű illusztrációval. Hangulatos aquarell-címképpel. Aggházy K., Gyulai László, Greguss Imre, Greguss János rajzai után. Pompás díszkötésben 8 K. Egyszerűbb vázonkötésben 4 K 80 f.
- Mesekönyvecskék.** Egy-egynek ára színes borítékba kötve 1 K.
1. **Don Quichote kalandjai.** Az ifjúság számára mulatságos olvasmányul. Képekkel.
  2. **Mokandah, vagy a fiatal indián főnök.** Franciaából fordította Beniczky Irma. Képekkel.
  3. **Görög hősök története,** elmesélte Niebuhr az ő kis fiának. Fordította Gaal Mózés. 23 képpel.
  4. **Az ifjabbik Robinzon kalandjai.** Campe J. H. után átdolgozta Gaal Mózés. II. kiadás 34 képpel.
  5. **6. Magyar hősök és királyok.** Kis fiának elmeséli Gaal Mózés. I. kötet 35 képpel, II. kötet 34 képpel.
  7. **A Xa-Xa barlangi lakat. — Szent Genována története.** Képekkel.
  8. **Repa csász az óriás.** Öt mese Musaeus után írta Gaal Mózés. II. kiadás. 15 képpel.
  9. **Csalavér róka többrendbeli csalafintaságai.** Megírta Gaal Mózés. II. kiadás. Kaulbach 21 rajzával.
  10. **Magyar hősök és királyok.** Kis fiának elmeséli Gaal Mózés. III. kötet. 34 képpel.
  11. **Regélő Gólya.** Regék és mesék 9—11 éveseknek. Grimm testvérek után Beniczky Irma. 14 képpel.
- Vezérszavak.** Velős mondatok és költői gondolatok hazai és külföldi remekírók műveiből. Negyedik javított és bővített kiadás. Nagy 8 rét alak 8 K. Amateur félbörkötésben 14 K.
- Vörösmarty Mihály lyrai költeményei.** Egy kötetben. Tartalom: Vörösmarty kisebb költeményei. A költő arcképevel és életrajzával Gyulai Páltól. Diszkötésben 5 K.
- **Epikai költeményei.** Egy kötetben, azonos kiállításban, mint a lyrai költemények. Diszkötésben 5 K.
- **Zalán futása.** Tíz énekben. Gyulai László által rajzolt 12 képpel. Fűzve 2 K. Angol vázondíszkötésben aranyfűzvéssel 3 K 20 f.
- Verne Gyula. Az úszó város. Az ostrom-záron keresztül.** Fordította Zsigány Árpád. Férat 42 eredeti rajzával. Vázonkötésben 3 K 20 f.
- **A Francia zászló.** Regény. Fordította Gaal Mózés. 40 képpel. Vázonkötésben 4 K.
- **Város a levegőben.** Fordította Zsigány Árpád. 37 képpel. Vázonkötésben 4 K.
- **A czetvadászok.** Fordította Zsigány Árpád. 28 képpel. Vázonkötésben 3 K 50 f.
- **Senki fia.** Regény. Fordította Gaal Mózés. 83 képpel. Vázonkötésben 7 K 20 f.
- **Antifer mester csodálatos kalandjai.** 75 képpel. Kötve 7 K 20 f.
- **A Robinsonok iskolája.** Fordította Visi Imre. Második kiadás 9 képpel. Vázonkötésben 3 K 60 f.
- **Sztrogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig.** Átdolgozta Szász Károly. Harmadik kiadás. 82 képpel. Kötve 4 K.
- **Nyrtelen család.** Regény. Fordította Huszár Imre. 80 képpel. Vázonkötésben 6 K 40 f.
- **Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt.** Átdolgozta Szász Károly. Harmadik kiadás. 51 képpel. Vázonkötésben 4 K.
- **Haza Franciaországba! Gil Brattar.** Fordította Huszár Imre. 39 képpel. Vázonkötésben 4 K 40 f.
- **Cascabel Caesar.** Regény. Fordította Huszár Imre. Második kiadás. 84 képpel. Vázonkötésben 5 K 50 f.
- **A föld fölfedezése.** Fordította Dr. Brozik Károly. I. A híresebb utazók története a legrégebb időkben a XVIII. századig. II. A XVIII. század híres hajósai. A két kötet egy díszes vázonkötésben kötve 9 K 60 f.
- Wildermuth Otília. Regék és elbeszélések.** 8—12 évesek számára. Négy színes képpel. Második kiadás. Kötve 4 K.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

A KEGYELEMKENYÉR. 14

Regény az ifjúság számára. Irta Gaal Mózés.

Félix báró mindeniknek egy évi fizetését azonnal kiadatta s nem törődött azzal, hogy az inas, a szakácsnő, a kertész, a kocsis roppant savanyú arcot vágott.

Hogyan vágta volna savanyú arcot, mikor mindenik egy-egy kis vagyonról álmodozott. A vérmes reményű inas a konyhában mesélte is, hogy kell egy végrendeletnek lennie, melyben a megboldogult bárónő összes birtokát a hűséges eselések között hívánja felosztatni.

A végrendelet nem került elő s a hűséges eselőség legfeljebb a maeszkákon osztozhatott meg. Volt elég jutott volna mindeniknek belőle.

Balogh János, a vén tisztartó szintén le akart köszönni az állásáról.

— E... e... azt nem engedem! Szó sincs róla! Maga marad és lesz bonorum direktor... Így akarom!

Félix báró erősen megkötötte magát. Az öreg Balognak maradnia kellett, sőt mi több, be kellett a kastélyba költöznie. Ezentúl ott fog lakni, mert elvégre is a kastélyt nem lehet üresen hagyni.

— Méltóságod nem szándékozik talán —

— Ebben a bagoly-várban lakni? Nem édesem! E... e semmi esetre! Hozom a fiút s megüünk!

— Miféle fiút? — kérdezte Balogh János.

— Ádámot, ... természetesen ... E... e... miért rázza maga, édes öreg, a fejét? Nem jó, mi?

— Úgy gondolnám, méltóságos uram, hogy a gyermek maradjon még ott. Ne tudja, hogy miféle változás esett. Tanuljon; ha tanul, ember lesz...

— Köménymaglevesen? Koldusok között? E... e... nagyon kegyetlen maga! Menjön? Nem is hittem volna! Egy Szalánczy az árva-házban...

— Én is szeretem azt a fiút, báró úr s éppen azért bátorokodtam azt tanácsolni, hogy maradjon még ott. Majd később, ha felnőtt a szegény emberek kenyerén —

— Lári-fári, öreg Balogh! Megigérted, e... e... e... megtartom. Úri nevelést adunk... francia... angol, sport... társaság... világ... Bécs... Paris... így... így! Már tudja. Ó, szegény gyermek...

Balogh Jánosnak sehogy sem tetszett ez a dolog. Az ő öreg szeme a jövőbe látott, nagyon jól ismerte Félix bárót s éppen e miatt aggódott Szalánczy Ádám miatt.

Megpróbálta, hogy szándékáról lebeszélje Félix bárót, de nem lehetett. Mindenekelőtt megvásárolta a négy tüzes lovat, vett új hintót (ezeket Pestre, sőt ha kedve tartja Bécsbe is fel fogja vitetni) — így megy Ádám után... Ezt ígerte neki s ő nem azért Félix, hogy a szavát ne tartsa meg.

Igenis, úrrá fogja nevelni a szegény árvát. Igenis, el fogja vele a Mili tante kastélyának s az árva-intézetnek a sanyarúságait feledtetni.

Ez a szép és díszes szándék vezette a jó embert, midőn a rozoga, vedlett kastélyt odahagyta s felköltözött Pestre... Pestre, hol ő már sok-sok esztendeje nem járt. Ettől a gondolattól hűz esztendővel egyszerre megfiatalodott. Tar fején hirtelen haj is nőtt — készítettett parókát s a bajuszát mérsékelt fekete színre festette. Hogy is jelenhetnék meg ő Pesten, a régi jó barátai között oly csúnya kopasz fejjel és fehér bajússzal!